

Jouko Dahlman tietää omasta kokemuksesta:

Epilepsia ei estä työntekoa

RS Erja Hyytiäinen

— Epilepsia ei estä työntekoa, Jouko Dahlman painottaa. Hänellä on takanaan pitkä työura, jota ei haitannut 30 vuotta vaivannut epilepsia, mutta myös hän on törmännyt ennakkoluuloihin. Nuoruudessa häneltä sulkeutuivat ovet ammattikouluun, koska lääkärintodistukseen oli kirjoitettu, että epilepsiapotilas ei sovellu siihen koulutukseen. Nyt Dahlman jaksaa jo hymyillä muistoille, mutta monelle torjunta on tätä päivää.

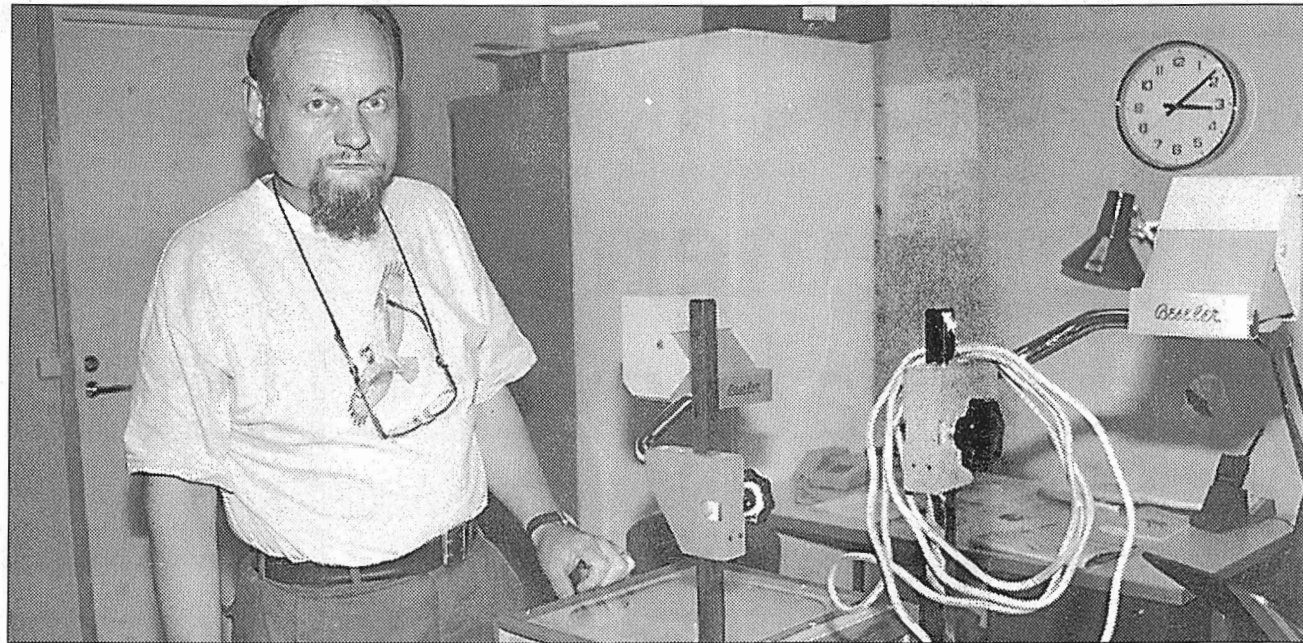
— Varsinkin nyt kun on paljon työttömiä, on töihin tarjolla niin paljon vammattomia ihmisiä, jolloin epilepsiapotilas seuloutuu liian helposti pois, Dahlman toteaa.

Epilepsia eli aivosähkötoiminnan häiriö ilmenee kuitenkin vain kohtauksina, muita vaivoja ei ole. Kohtauksetkin saadaan kuriin lääkityksen avulla 75-80 prosentilla potilaista.

— Epilepsioita on satoja eri tyyppisiä ja se näkyy kohtauksissa. Jotkut saavat selvän ennakkotuntemuksen tulevasta kohtauksesta, toiselle se tulee aina yllättäen. Joskus kohtaus on hurjan näköistä, naama väännelee ja käsi kramppaa, toisen kohtaus on vain muutaman sekunnin mittainen katkos, jonka muut ihmiset huomaavat vain katkenneesta puheesta, Dahlman kuvaa.

NET auttaa työelämään

— Ammatinvalinnassa pitää

Jouko Dahlmanilla todettiin epilepsia kansakoulussa. Se ei kuitenkaan ole estänyt häntä tekemästä työhön. Nyt, 30 vuoden hoidon jälkeen hän on täysin parantunut.

tietenkin ottaa epilepsia huomioon, esimerkiksi sellaiset ammatit eivät sovi, jossa voi kohtauksen aikana satuttaa itseään. Mutta on monia ammatteja, jossa epilepsia ei haittaa, Dahlman toteaa.

Kanta-Hämeen Epilepsialiiton puheenjohtajana hän houkuttelee työttömiä, mutta työikäisiä ja -kykyisiä epileptikoita Euroopan Sosiaalirahaston tukemaan Epilepsialiiton NET- projekti, jossa opetellaan uusia taitoja, harjoitellaan työnhakua ja hakemusten kirjoittamista.

— Kurssin vetävä aluesihteri

Jorma Lahikainen tulee yhdistyksemme Iloa elämään— juhlaan ja siellä voi kysellä asiasta lisää, Dahlman lupaa.

Juhlaa vietetään sunnuntaina kello 14 Hämeenlinnan Lyseon Janne-salissa. Riihimäeltä ja Tervakoskelta pääsee juhlaan yhteiskuljetuksella, jolle on ilmoitettava etukäteen.

Kohtauksen aikana ei mitään suuhun

Monet salaavat epilepsian työhaussa. Dahlmanin mukaan

asiasta on kuitenkin hyvä kertoa työkavereille, jotta he osaavat toimia oikein kohtauksen satuessa.

— Jos joku saa epilepsiakohtauksen, hänet on hyvä asettaa kylkiasentoon, jotta suusta valuva vaahto ei tukehduta häntä. Monet ovat kuulleet, että kohtauksen saaneen suuhun pitäisi panna jokin esine, mutta sitä ei missään tapauksessa saa tehdä, Dahlman painottaa.

— Jos aivot kohtauksen aikana sanovat, että pure hampaat yhteen, henkilö tekee niin. Jos ham-

paiden välissä on jotain, saattavat leukaluut murtua. Ja se on paljon pahempi juttu kuin jos hän purisi kielen poikki. Kieli paranee yllättävän nopeasti, hän sanoo.

Jos kohtaus kestää yli 10 minuuttia, pitää potilas toimittaa lääkärin hoitoon.

Dahlman painottaa, että hurjimman kohtauksen aikana potilas ei tunne mitään. Siksi hän ei pienenä poikanakaan pelännyt kohtausta.

— Sitä ei tunne, sen jälkeen ei ole pahoinvointia, hän kuvaa.